

DOMOVINA

Upravništvo „Domovina“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovina“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Mesečnina: Celotno Din 7-50, polletno Din 15-—,
celoletno Din 30-—.

Zborovanje Samostojne demokratske stranke v Beogradu

Za popolno izvedbo ustave, za razpis oblastnih in srezkih volitev — Proti vladni gospodarsko-finančni politiki — SDS za enakopravnost vseh stanov

V nedeljo in ponedeljek se je vršil v Beogradu kongres SDS za vso državo. Že dva dni prej so se vršila posvetovanja o njenem delu in organizaciji. Kongresa, ki je bil veličastna manifestacija demokratske misli, se je udeležilo 554 zastopnikov organizacij SDS iz vseh krajev.

Poročilo predsednika Svetozara Pribičevića o političnem položaju in dosednji politiki SDS je bilo sprejeto z viharim odobravanjem ter je bilo izrečeno vodstvu stranke popolno zaupanje. Vrstila so se nato razna poročila o načelih SDS glede na zunanjo politiko, državno upravo in samoupravo, gospodarsko in socialno politiko itd.

Izvoljen je bil tudi nov glavni odbor SDS, ki šteje 61 članov. Za predsednika SDS je bil soglasno izvoljen poslanec Svetozar Pribičević med burnim odobravanjem vseh navzočih. Ljubljansko oblast zastopajo v glavnem odboru SDS predsednik oblastnega odbora stranke za ljubljansko-oblast poslanec dr. Gregor Žerjav, bivši minister dr. Albert Kramer ter predsednik osrednjega strankinega odbora za mesto Ljubljano Anton Jug, mariborsko oblast pa zastopajo predsednik oblastnega odbora za mariborsko oblast dr. Fran Lipold, poslanec dr. Ljudevit Pivko in Lovro Petovar.

Na kongresu je poslanec dr. Gregor Žerjav poročal o stališču SDS glede državne uprave, samouprav ter oblastnih in srezkih volitev. Na podlagi njegovega poročila so bile sprejete resolucije, ki zahtevajo, naj se organizacija države izvede dosledno, kakor določa vidovdanska ustava. Radi tega je potrebno, da se nemudoma razpišejo volitve v oblastne in srezke skupščine. Dolžnost finančnega ministra in notranjega ministra pa je, da pripravita v upravnem in finančnem pogledu vse, kar je potrebno za redno poslovanje oblastnih in srezkih samouprav. Resolucije zahtevajo nadalje, naj se takoj predloži Narodni skupščini zakon o osrednji državni upravi, po katerem bi se odpravila preštevilna ministrstva. Istotako naj se tudi predlože zakon, uredbe in pravilniki, potrebni za dosledno izvedbo dekoncentracije celokupne državne uprave, tako, da bi se pri osrednji vladi v Beogradu reševale stvari splošnega državnega značaja, vse druge stvari manjšega in krajevnega pomena pa pri podrejenih oblasteh in v samoupravnih in srezkih skupščinah. Nadalje je potrebno, da predloži vlada moderen občinski zakon in da se uredi vprašanje domovinstva in državljanstva. Vlada se poziva, naj takoj organizira občine, kjer še ne obstoje in naj takoj izvrši občinske volitve, kjer ni izvoljenih občinskih odborov. Resolucija zahteva tudi revizijo uradniškega zakona, da se odpravi končno z dnevnega reda uradniško vprašanje ter zajamči popolna ne-

političnost državne uprave. Končno zahteva resolucija, naj vlada predloži skupščini zakone o ureditvi verskih odnošajev. Vprašanja, ki se nanašajo na vero in cerkev, naj se rešujejo v duhu popolne verske svobode in strpnosti, pri čemer se naj varuje suverenost države. Te resolucije so bile sprejete soglasno in s splošnim odobravanjem.

Za kmete, obrtnike in delavce je bilo zelo važno poročilo poslanca Jurija Demetrovića o gospodarski in socialni politiki. Na podlagi tega poročila sprejete resolucije zahtevajo, da se morajo tudi v gospodarstvu uveljaviti demokratska načela kakor v politiki. SDS ne priznava samo politične enakopravnosti ljudi pred zakonom, temveč zahteva, naj se vsakemu človeku prizna popolna enakopravnost v gospodarskem življenju in kulturnem napredku. Enaki življenjski pogoji naj omogočijo vsakomur življenje in bodočnost po njegovi sposobnosti. Država naj bo orodje socialne pravičnosti in nihče ne sme biti predmet izkoriščanja svojega bližnjega. Delo bodi podlaga ne samo blagostanja človeške družbe, ampak tudi merilo za plačilo posameznika.

Resolucija naglašava važnost združništva in vzajemnega gospodarskega sodelovanja. SDS smatra glede na to, da je naš narod po svoji ogromni večini kmečki narod, da se mora celokupna državna politika baviti predvsem z vprašanji, ki se tičejo našega kmeta v smeri njegovega gmotnega blagostanja, telesnega zdravja, umstvenega razvoja in moralne jakosti. Povzdiga kmetijskega stanu na višjo stopnjo civilizacije je pogoj, da postanemo država prosvetljene in napredne demokracije.

Do tega bomo prišli predvsem s povečanjem kmetijskega pridelovanja in ugodnim vnovčevanjem kmetijskih pridelkov. Zato se mora organizirati delo za nabavo došlih semen in plemenke živine, zboljšati obdelovanje zemlje z uporabo umetnih gnojil, zavarovanjem živine in poljskih pridelkov pred nevarnostmi, z združevanjem zemljišč, z umetnim namakanjem zemljišč, z regulacijo rek in potokov, izsuševanjem močvirij, osnovanjem vzornih kmetij itd.

Organizacija cenenih kmetijskih posojil mora iti vzporedno z razvojem smotrenega kmetijstva. Za vnovčenje kmetijskih pridelkov in njihovo predelavo so potrebna dobra prometna sredstva: pota, ceste, železnice, parniki, in država ima dolžnost, da za to skrbi.

Posebna pozornost naj se posveti šolstvu na deželi, zlasti pa prirejanju kmetijskih in gospodarskih tečajev. V svrhu zboljšanja zdravstvenih razmer se mora zagotoviti zadostna zdravniška pomoč, ki naj bo za siromašne poleg zdravil brezplačna. Bolnice se naj pomnože, zlasti

pa poskrbi povsod za dobro pitno vodo ljudem in živini.

Pri izkoriščanju vodnih sil se naj upoštevajo kulturne in gospodarske potrebe kmetijstva. Obramba pravice pred sodišči naj bo vsakomur dostopna in se naj v to svrhu znižajo sodne takse, zaradi katerih ostajajo siromašni ljudje sodno nezaščiteni.

Načelo socialne pravičnosti zahteva ureditev odnošajev med gospodarsko močnimi in slabšimi. Zato naj se izpopolni socialno zavarovanje in naj se delovna moč zaščiti pred izkoriščanjem.

Državna uprava naj skrbi predvsem za dobro izvrševanje svojih rednih poslov in naj ne prevzema vodstva gospodarskih podjetij, kajti produkcija brez zasebne inicijative propada.

Glede na to, da se morata kmetijstvo in industrija medsebojno izpopolnjevati, smatra SDS za potrebno, da podpira tisto narodno industrijo, ki ima življenjske pogoje. Industriji in obrti se morajo znižati proizvajalni stroški, da bosta mogli s ceninimi izdelki zadovoljevati domače potrebe. V tem zmislu se mora voditi celokupna gospodarsko-finančna politika ter se ne sme s pretiranimi uvoznimi carinami ubližati kupna moč naroda. Obrtnikom, industrijem in trgovcem se mora pomagati s ceninimi posojili.

Radi zaščite in razvoja kmetijstva ter gospodarstva naj se osnujejo kmetijske zbornice, ki naj bi delale v tesni zvezi z ministrstvom za kmetijstvo in vode. Oživitvoril naj se tudi gospodarski svet.

Težka gospodarska kriza, v kateri se nahajamo, predstavlja veliko nevarnost za našo državo in naše gospodarsko življenje. Vladna gospodarsko-finančna politika izvoznih carin v času padanja kmetijskih pridelkov ter pretiranih uvoznih carin, večinoma fiskalnega značaja, povzroča veliko draginjo v času padanja kupovalne moči naroda. Vlada ubija narodno gospodarstvo z neznosnimi davčnimi bremenmi radi svoje razsipnosti v državnem gospodarstvu, a kljub ogromnim stroškom za državno upravo se povsod opažata nered in nezadovoljstvo.

Krizo našega kmetijstva je povečala še zanikrnost ministrstva za kmetijstvo in vode, ki nikdar ni vodilo smotrene politike, najmanj pa skrbelo za razvoj kmetijstva in za njegovo prilagoditev inozemskim trgov. Ker so pri nas gospodarski stroški že tako visoki, da nas bje tuja konkurenca, kmetijstvo v naši državi vedno manj nese. Na drugi strani pa tudi industrijska podjetja ustavljajo svoje delo radi prevelikih davčnih bremen in število brezposelnega delavstva raste z vsakim dnem.

Kongres SDS protestira proti slabi vladni politiki, ki vodi ves narod v gospodarsko propast, predvsem pa kmetijski stan, ki se ponovno zadoljuje zaradi prevelikih bremen. Zato poziva vse narodne poslance, pristaše in organizacije stranke, da v Narodni skupščini ter izven nje izvedejo najodločnejšo akcijo proti vladi in njeni gospodarsko-finančni politiki, ter zahtevajo radikalno znižanje bremen za narodno gospodarstvo, porenitev prometa ter uvedbo reda, zakonitosti in pravičnosti v državni upravi.

V navedenem so v glavnem očrtana načela SDS, kakšna naj bo gospodarska in socialna

politika naše države. Prihodnjič bomo navedli sklepe, ki jih je sprejel kongres SDS glede državne finančne politike, zlasti pa glede državnih davkov.

Kongres SDS je pokazal, da se Samostojna demokratska stranka zaveda važnosti svoje na-

loge v političnem in gospodarskem življenju našega naroda, zlasti pa kmetijskega stanu. Navdušenje, s katerim so sprejeli zastopniki SDS organizacij tozadevne sklepe, nam jamči, da bo SDS svojo nalogo tudi izpolnjevala.

Po zborovanju Samostojne demokratske stranke v Beogradu

V petek in soboto glavni odbor, nedeljo 6. t. m. in ponedeljek pa veliki zbor (kongres) naše Samostojne demokratske stranke. To so bili za nas težki dnevi dela, a obenem navdušenja in zadovoljstva z doseženimi uspehi. Zborovanje je bilo globoko resno. Čez 500 delegatov, vsak opremljen s pooblastilom svojega okrajnega in oblastnega odbora, vsak zastopnik stotin naših pristavev, je povedalo želje in potrebe svojih ljudi. Govorili so poslanci, občinski odborniki, profesorji in kmetje, delavci in obrtniki; in v bratski slogi kakor ena družina.

Veseli je bilo poslušati bratske seljake, kako zrelo in pametno so govorili o Jugoslovenstvu in se vneli za narodno edinstvo. Povedali so nam, da se po Radićevem nenadnem spreobrnjenju hrvatski kmet nahaja v čudnem razpoloženju. Siromak si menca oči in ne ve, ali spi ali bedi. Hrvatski kmetje ne morejo verjeti, da je Radić res krenil na drugo pot. Še se malo tolažijo, češ, da Radić ne misli resno, ampak hoče z vstopom v vladno pripraviti pot za republiko. Če pa se uverijo, da je njihov vodja res pozabil na vse, kar je sedem let obetal, pretijo a hudo osveti. Za nas je jasno, da se stranka g. Radića nahaja stvarno v padanju, četudi še strah in nezaupanje držita ljudi skupaj.

Na našem zborovanju je vladalo obče zadovoljstvo, da je krepka politika SDS spravila radićevce na kolena. Seveda bi radi tega nikakor ne bilo treba radićevce puščati v vladno že sedaj. Koliko ogorčenje je vladalo nad poročili, kako vlada preganja dobrovoljce in narodne uradnike.

V ostalem pa je naše zborovanje poteklo skoro izključno v znamenju gospodarskih in socialnih vprašanj. Manj politike, a več gospodarstva, več dobre uprave in reda, na tem načelu so bili zgrajeni govori poročevalcev in skoro brez izjeme vseh delegatov, zlasti zastopnikov kmetov, obrtnikov in delavcev. Morem reči, da smo vsi zadovoljni, da se je izvršil ta preokret v toliko meri, da bo stranka, dozdaj zelo zaposlena v politiki, mogla vreči vse moči na upravo in samoupravo ter na gospodarsko pomoč ljudstvu.

Ako si videl to zborovanje in čul, kaj se je tam govorilo, si se moral prepričati, da je SDS

pred vsem stranka seljakov. 80 % njenih pristavev je kmetov in o njih se je v glavnem govorilo. V tem pogledu je bilo napravljenih mnogo dobrih sklepov, o katerih bom še poročal. Kultura sela, izobrazba in zdravje seljaka, njegovo udejstvovanje v občini, prometna sredstva — vse to se je obravnavalo prav izčrpno in bomo mogli tudi v Sloveniji v nadaljnjem delu vse te krasne misli uporabiti v naši organizaciji. Še bolj mora naša stranka postati stranka vasi, ne samo trga in mesta, in še bolj moramo vse moči posvetiti izobrazbi in gospodarskemu napredku kmetov. Pri tem pa nobenega hujškanja proti inteligenci, proti industriji, ampak popolna harmonija in sloga. Obilo smo razpravljali o težkočah obrtnikov, ki so kakor nekaki pionirji med kmeti. Tople besede so se čule za naše delavstvo, ki naj bo enakopravno med stanovi.

Kongres je dal stranki novo moč in nov polet. Pokazal je pot na levo: ne v skrajnosti, vendar v oster boj za gospodarske in socialne interese našega malega človeka.

Dr. Gregor Žerjav.

Politični pregled

Po sprejetju proračunskih dvanajstin je beogradska vlada poslala poslance za teden dni domov in so se ta četrtek zopet znašli k nadaljnjemu zasedanju. Navzlic počivanju Narodne skupščine pa je bil političen teden precej živahen in je prinesel nekatere zanimive dogodke. Glavna pozornost politične javnosti je bila vsekakor posvečena

kongresu Samostojne demokratske stranke, ki se je v nedeljo in ponedeljek vršil v Beogradu. O poteku in pomembnosti tega kongresa govorimo podrobneje v posebnem članku, ki naj ga prečita vsak pristav, da se informira o delu, uspehih in smernicah Samostojne demokratske stranke.

V Beogradu se v vladnih krogih opaža splošna nervoznost; vlada se ne počuti enotna.

Pojavljajo se medsebojna nezadovoljstva, govori se splošno, da sedanja vlada ne bo več dolgo ostala na krmilu in

napovedujejo se politična iznenadenja,

ki utegnejo imeti svoj končni izhod v novih volitvah. Vendar pa je verjetno, da se bodo prej poskušale še druge možnosti in se osobito navaja, da bo v doglednem času sestavljena tako imenovana koalicijska vlada, v kateri bi bilo več strank, ker bi se spodobilo, da bi ob kraljevem kronanju bile v vladi zastopane čim širše plasti naroda in vsa tri jugoslovenska plemena. Toda ni naš namen, da bi prerokovali. Velja samo ugotoviti, da je sedanji položaj vlade precej nestalen in da je pričakovati izprememb.

M. Silvester:

To in ono iz nekdanjega samostana v Kostanjevici

(Dalje.)

Ko so bili očka s tem delom gotovi, so jih peljali menih nekaj korakov dalje in so morali zazidati drugo, nato še tretjo vdolbino, v katerih so se enako nahajale železne skrinje. Po končanem delu so jim pa zopet zavezali oči in jih vodili krog sem in tja tako, da niso mogli niti približno označiti prostor, kje so se nahajali. Ko so zopet obstali in jim odvezali oči, so se nahajali pred glavnimi vhodnimi vrati.

Moj oča pa, ki niso prav nič zaupali menihom, se niso podali naravnost domov, temveč so jo zavili še v noči proti kočariji in prišli domov, ko je bil že lep dan. Pa so napravili čisto prav, kajti že po polnoči so ubili neki oboroženi ljudje tlačana iz Orehovca, ko se je vračal domov od svojih sorodnikov s Polja. Moj oča so bili prepričani v tem, da je čakala oborožena banda na povelje menihov na njega, da ga ubijejo, ko se bo vračal domov. Po nesreči jim je prišel v roke tlačan, in v mnenju, da imajo v rokah očeta, so na mestu pobili drugega.

Moj oča so dobro vedeli, da jim preti gotova smrt, ako se ne umaknejo iz kraja. Hitro, kolikor se je pač dalo, so znosili svojo prtljago v vas k sorodnikom, katerim so tudi ostavili svojo mater in mene. Ko se je pa jelo temniti, so pobasali svoje orodje v malho in se izgubili v hosto ter po ovinkih dospeli v Sv. Križ in jo

mahnili po cesti naprej, dokler niso prišli v Samobor, kjer so zidali zdaj pri tem, zdaj pri onem gospodarju.

Pa vam rečem, da so imeli moj oče dober nos, kajti že naslednjo noč je pogorela naša koča do tal in ljudje, ki so prihiteli gasiti ogenj, so zbežali v kraj, ker so nedaleč od ognja stale temne postave, kajti meči so se svetlikali v soju požara. Šele 15 let pozneje so se zopet vrnili nazaj, ko so se prejšnji menih po večini preselili v večnost.

Pa ko smo navzoči, katerim je veljala povest, dvomili o njeni istinitosti, je Cmok pljunil krepko v stran in hotel nekaj prav poštenega izreči, kajti mišice njegovega obraza so se nabrenkile in dale obrazu izraz togote. A se je premislil in dejal: «Če nočete verjeti, pa pustite. To vam pa rečem, da ni nikdar lagal moj oče, Bog mu daj dobro!»

Ta dan je bil Cmok molčeč in ni nam hotel nič več pripovedovati. Še enkrat sem dobil moža v roke, a to pot je bil malo boljše volje. Spretno — po ovinkih — sem zopet speljal pogovor na samostan. Ker sva pravkar razmotrivala neke čudne zadeve o duhovih in strahovih, mi je pri omembi samostana rekel: «Pa gotovo ne boste zopet verjeli, kar vam bom sedaj povedal.»

Seveda sem moral staremu očancu potrditi, da tudi jaz verujem v take stvari. Mogoče je čital iz mojih oči, da ne govorim resnice, zato je pripomnil: «Kadar boste toliko let na hrbtu nosili in pa vrhu tega toliko doživeli kakor jaz, potem boste drugače sodili.» Segel je za pas in privlekel na dan zalogo tobaka v smolnatem

mehurju. «Aha,» sem si mislil, «bo nekaj, bo.» To je imel oča Cmok že v navadi: namreč, kadar je založil prav pošten čik in ga nekoliko požvečil, da je dobil «ta pravo slino», kakor je navadno dejal, se mu je gotovo razvozljajal jezik. Nisem se motil. Ko se je očka nekoliko odkašljaj, je začel:

«Po tem, kar so mi pripovedovali očka, smo enkrat sklenili, in sicer jaz, prejšnji grajski vratar in mlinar, da bomo preiskali v noči zidovje cerkve, ker je gotovo tamkaj, ali pa pod podobo Marije za zidom, pokopana zlatnina menihov, katere menih po izgonu iz samostana niso mogli več odnesti s seboj. O tem so prepričani vsi stari ljudje, ki so poznali razmere v samostanu. Ponoči smo šarili najprvo tam pod podobo Marije, pa nam ni šlo delo prav nič izpod rok. zato smo se namenili, da poskusimo raje svojo srečo v cerkvi. Ponoči smo pa morali delati zato, da bi nas ne videl strogi «rentmajster», ker bi nam dal gotovo popra, ako bi nas zalotil pri takem delu.

Kakor rečeno, smo zmetali prst in kamenje nazaj v skopano jamo in poravnali svet, da se ni opazilo naše delo. Stopili smo nekoliko v kraj, hoteč obiti zidovje, da dospemo skozi zadnja vrata na dvorišče gradu in od tamkaj v cerkev. Mislim, da je pri tej priliki pogledal vratar proti zgornjim oknom cerkve in nas z začudenjem opozoril, da se nahaja nekdo z lučjo v cerkvi, ker je cerkev razsvetljena. V istini smo dobili tudi mi isti vtis.

E, kaj pa če kdo drugi že šari po cerkvi z istim namenom kakor mi, pa nas je prehitel? Hitro smo smuknili krog zidu in skozi zadnja

Narodno skupščino čakajo važne naloge. Reševati bi morala celo vrsto zakonov, katerih najvažnejša so zaenkrat:

zakon o ustanovitvi Obrtniške banke, zakon o izenačenju davkov in pa državni proračun za leto 1926./1927.

Toda kaj pomaga, ko pa Narodna skupščina nikakor ne pride do resnega dela. V par dneh bodo poslanci zopet odšli na božične počitnice, ki bodo trajale tja preko Novega leta; a nato bodo že zopet nastopile kake krize in se ne bo nič delalo, narod pa se nadalje učil potrpežljivosti. Tako ne pridemo nikamor! Ljudstvo pa mora jasno uvideti, da zveza med radikali in radičevci ne prinaša nikakih koristi.

Vsak dela po svoje. Največje kaprice pa si dovoljuje šolski minister Stefan Radič, ki premešča in odstavlja narodno zavedne učitelje samo zato, ker niso njegovi pristaši. Posebno nemilo presenečenje pa Radič pripravlja nam Slovencem s tem, da

namerava ukiniti vsenč lišče v Ljubljani, ki je naš ponos in naša nada. Vsa zavedna slovenska javnost ogorčeno obsoja Radičev naklep. Naj se Radič ne igra z nami. Tudi njegova drevesa ne bodo rasla do neba in njegova zavrtnost s Slovenci, katerim se na eni strani laska, na drugi pa jih praska, utegne biti kruto obračunana prej kakor misli sam. To lahko Radiču sporočijo tisti kratkovidneži, ki jih je Pucelj preko noči zapeljal v Radičev tabor in katerim bo Radič to nedeljo v Mariboru vezal otrobe o «seljaški politiki».

Sicer pa je vsa sreča, da Radiča in Puclja zapuščajo vsi treznejši pristaši in se pridružujejo naši SDS., dočim Radič dobiva nove občudovalce samo v onih klerikalcih, ki so se naveličali dr. Korošca in se zdijo primerni za Radičeve pristaše.

Klerikalna stranka bridko žaluje za odpadniki, mi pa menimo, da nič ne škoduje, če posamezni klerikalci stopajo z dežja pod kap ali pa narobe. Samo SDS. se lahko ponaša s tem, da svojih pristašev ne pridobiva s praznim besedenjem, marveč z resnim, vztrajnim organizacijskim in prosvetnim delovanjem.

vrata na dvorišče, od tu pa po stopnicah na hodnik. Tu se namreč nahajajo okna, odkoder se lahko pregleda vsa cerkev; in skozi ta okna smo hoteli opazovati dozdevnega iskalca zaklada. Pokukal sem dol, toda razen svetlobe, ki je padala, oziroma prihajala od ne vem kod, nisem videl nič sumljivega. Toda to, kar se je nadalje godilo, to je pa bilo nekaj drugega...

«No, in kaj je bilo potem?» sem ga vprašal.

Mož mi ni dal takoj odgovora, ampak je preložil založek tobaka v ustih z leve na desno stran, izbulil svoje oči, kakor bi zrl v kako prikazen, potem pa nadaljeval tiho in s poudarkom: «Veste, ko bi mi to, kar sem v tej noči sam videl in doživel, pripovedoval kdo drugi, bi mu rekel, da je norec in da si ga je privoščil malo čez mero in je videl stvari le v domišljiji, kakor si domišljujejo otroci vse mogoče in nemogoče. Pa poslušajte naprej! Sklonjeni smo bili ravno vsi trije skozi okno in iskali z očmi, od kod prav za prav prihaja ta čudno blede svetloba. Pa se kar naenkrat odprejo zadnja vrata pod zvonikom, to smo čuli natančno, ter so tako značilno zaskripala in pričela se je procesija, ki se je premikala po sredini cerkve v smeri proti nekdanjemu glavnemu oltarju. Videli sem tudi, da so se odprla stranska vrata, skozi katera se dospe na dvorišče. In tudi od tu so prihajali v cerkev ljudje, moški in ženske. Vse se je ustavljalo pri glavnem oltarju in tudi po sredini cerkve. Nekaj čudnega me je sililo, naj ostanem, a groza, ki me je obenem navdajala, mi je stopila v šklepetajoče noge in kolena. S silo sem se odtrgal od okna, zgrabil svoja tovarša za ramena in ju vlekel proč. Ko sem bil s svojima tovarišema

vrlo zanimivi so bili v minulem tednu tudi zunanje-politični dogodki. V Nemčiji je padla dosedanja dr. Luthrova vlada in se sestavlja nova, kar vzbuja interes vseh evropskih držav. Na Češkoslovaškem pa je znanemu voditelju agrarne stranke, Švehl, že uspelo sestaviti ponovno koalicijsko vlado narodno zavednih strank. V naši sosesčini, v Italiji, fašisti že zopet divjajo ter pred vsem svetom kažejo svoja nasilja nad drugimi strankami. A tudi njihovemu početju utegne kmalu biti konec, kakor se je to že zgodilo v Španiji, kjer je diktatura generalov odpravljena in je Primo de Rivera sestavil vlado iz civilnih ministrov. Nasilje propada, demokracija zmaguje!

DOPISI

POLJANSKA DOLINA. Tudi naš Sokol je priredil po starem običaju Miklavžev večer z otroško igro in Miklavžem. Prireditelj je bila kljub mrazu prav dobro obiskana in je nudila našim malim obilo veselja, pa tudi strahu. Vse se je izvršilo po sporedu, nekaj prav dobro, drugo z malimi hribami, ki se pa drugič lahko odstranijo pri večji pazljivosti in resnosti. Kljub temu se pa le mora priznati, da igralci in drugi doprinašajo ob prireditvah vse hvale vredne žrtve. — Prihodnja prireditelj bo na praznik sv. Štefana popoldne z narodno igro, zabavo in plesom, na katero se že zdaj opozarjajo ne le vsi Sokoli in vse Sokolice, temveč obče vsi prijatelji Sokola. Omeniti je še treba, da naš Sokol v zadnjem času tudi jako vneto goji telovadbo. — Tudi pri nas v dolini je zapadlo precej snega in je nastopil silen mraz, kakršnega ni bilo že več let. Če bo tako držalo, se bo moglo letos prevleči mnogo lesa. — Zelo peša pri nas čipkarstvo, ki je dalo prejšnje čase mnog. zaslužka. Propast čipkarstva bi bil posebno za nepremožno ljudstvo velik udarec. Sploh se pozna pri nas, da imamo takoj za hrbtom državno mejo; ni več nekdanjega prometa. — Kakor je slišati, se orožniška postaja v Gorenji vasi zaradi pomanjkanja stanovanja razpusti in razdeli na Poljane in Savodnje. Komandir gosp. Tavčar, ki je zelo priljubljen med nami, je že zapustil Gorenjo vas in odšel na novo službeno mesto na Bled, kjer mu želimo vse najboljše. —

ravno na ovinku hodnika, se je začel skozi okna zvonček. Obredi mrtvih so se pričeli...

Po kratkem molku je nadaljeval očka Cmok: «Tovariša vratarja in mlinarja sem privlekel kakor omotena v stanovanje vratarja. Tu sta prišla šele nekoliko k sebi, pa tudi meni ni bilo nič kaj posebno dobro. Šele požirek žganjice, katerega nam je dala preplašena vratarica, me je spravil nekoliko k sebi. Babnica je zijala in se križala venomer, ko smo ji pripovedovali dogodek. In še danes, kadar mi pride ta stvar na misel, me po hrbtu zazebe. Le enega ne morem pogruntati do kraja in to je, da nisem videl nobenega izmed ponočnjakov v obraz, ako prav se je telo tako razločno videlo, glava pa je bila taka, kakor bi obstojala iz neke meglice. Odsihmal pa me je minilo veselje, iskati v samostanskem zidovju skrite zaklade.»

«Še nekaj vam moram povedati,» je rekel Cmok: «dajte no vprašati starega vratarja, kje je dobil svoje precejšnje premoženje. Meni sicer taji, da bi bil kaj našel v cerkvi, a jaz sem trdno prepričan, da je on razkopal tamkaj skoro vse zidovje, in da je iztaknil pri tej priliki pisker s tolarji. To pač vendar ni kar tako, da bi človek kar čez noč obogatel, ta kajon...»

Pri neki drugi priliki mi je zopet pripovedoval Cmok o belih ženah, ki se sprehajajo ob gotovih prilikah po gradu in zunaj grada. Pa to je slišal že od drugih in ne prevzame za stvari, ki jih sam ni videl ali doživel, nobene odgovornosti.

Tudi njegovo telo počiva že več let pod zeleno rušo. Kakor sem čul, je Cmok umrl v ljubljanski hišalnici v starosti nad 90 let.

Leto gre h koncu in tudi «Domovina» bo zaključila svoje letno delo. Zato se opozarjajo vsi dosednji naročniki, da jo pravočasno naročijo in pridobijo še novih naročnikov. Ne dajte se bogati in strašiti od nikogar. Kakor doslej bo tudi v bodoče hodila svojo odločno zahtevano pot za pravice kmeta, obrtnika in delavca na res demokratični, ljudski podlagi. Prišli bodo morda k vam celo z lažjo, da «Domovina» piše proti cerkvi. To bodo morda govorile osebe, ki jemljejo v zakup najčistejše krščanstvo, a se ne sramujejo najostudnejših laži. Naženite jih z lažnivci; to bodi najboljši odgovor. «Domovina» ostane, kakršna je, in nikdar ne bo kaj takega učila in pisala. Pobijala bo pa prej kot slej vsako hinavščino in zlorabo vere v umazane politične namene. Tako je bilo in tako ostane!

DOMŽALE. Tu je po kratkem trpljenju umrl g. Avgust Korenjak, lesni trgovec, marljiv narodni delavec in zaveden naprednjak. Zaradi svojega narodnega prepričanja se je takoj po prviru moral umakniti iz Gorice in se je nastanil v Domžalah, kjer je poleg svojega poslovanja posvečal vse svoje sile društvenemu in nacionalnemu delu. S posebno vnemo je deloval pri krajevni organizaciji SDS, Sokolu, Orjuni in ostalih društvih, ki z njim izgubijo enega svojih najzvestejših delavcev. Bodi mu ohranjen blag spomin!

KRAŠNJA. Minuli teden je bila seja občinskega odbora, ki je obravnavala občinski proračun za leto 1926. Na seji se je zopet pokazala klerikalna «požrtvovalnost». Dokler je bil župan naprednjak g. France Klopčič, je imel letne plače zase in za tajnika 144 kron. Ko je bil nato izvoljen klerikalec g. France Uranker, se mu je priznalo že 2000 kron in za tajnika 1200 kron, a sedanji župan g. Matevž Kosmatin je zahteval 6000 kron (1500 Din) zase, za mežnarja-tajnika pa 1200 kron (300 Din), kateremu so kot namešek navrgli še uživanje občinske njive, ki bi se dala prav lahko v zakup za najmanj 3000 kron. Občino stane sedaj plača županova in tajnikova 10.200 kron, torej toliko, kolikor plačuje občina pravega zemljiškega davka. Ugovarjali so temu povišku edino napredni odborniki, medtem ko so klerikalni ravnodušno glasovali za vse kljub temu, da ravno klerikalci in zlasti s hribov, ki imajo itak malo davka, najbolj kriče o neznosnih davkih.

V samostanu je stanoval tudi nekdanji birič po imenu Uhan. Tudi ta možak je poleg grajskega tesarja Redinška znal povedati veliko stvari o menihih in o življenju v samostanu. Pa naj zadostuje za enkrat to, kar sem opisal po virih, ki so mi bili dani na razpolago.

K zgodovinskimi podatkom o kostanjeviškem samostanu mi je še pripomnil, da je kupil prelat Ivan Wogrinc vulgo Plantarič v letu 1667. celotno grajsko posest mesta Kostanjevice za 32.000 goldinarjev od grofice Ane Katarine pl. Zrinjski, rojene Frankopan. Del te posesti in grad je dobila pozneje cerkev sv. Jakoba v dar kot farno-cerkveno posest.

Ko je začel cesar Jožef II. razpuščati odvišne samostane, je doletela tudi kostanjeviški samostan ta nemila usoda. Dne 3. januarja 1786. je prišel v Kostanjevico na podlagi cesarskega dekreta z dne 2. oktobra 1785. komisar Ivan Ursini pl. Blagay s svetnikom Jakobom Elsnerjem, in proglasil samostan razpuščenim. Ta čas se je nahajalo v samostanu 17 bratov in trije profosi. Sestavil se je natančen inventar. Pri pregledu blaginje se je našlo 200.000 goldinarjev, katere se je zaplenilo v prid rentam verskega zaklada, ki se je osnoval iz zaplenjenega imetja. In s tem je prešel samostan s posestjo vred pod državno upravo, pod katero se še dandanes nahaja. Iz razpuščenega samostana iztirani menihi so prestopili v posvetni duhovski stan, toda na cerkev in njeno opremo pa niso pozabili. Na Rako prestavljeni profos je odnesel tako zvani Bernardov zvon, katerega so med svetovno vojno spreminili v topove, in znamenite orglje. Oltarji in svetniki so romali zopet v druge kraje. Če stopiš

BOŠTANJ OB SAVI. Na zadnji občinski seji je tov. Pečar predlagal, naj bi občina protestirala proti podražitvi mostu čez Savo, a je zadel na hud odpor od strani g. župana, ki za vse njegove trditve ni pokazal nikakega razumevanja. Majhen je županov socialni čut. Vse druge prizadete občine so protestirale, le Boštanj je izjema. Od enkratne uporabe mostu se računa 6 Din in kdor ima kaj voznje — recimo dnevno večkrat — je s tem zelo prizadet. Most čez Savo pri Sevnici je eden najdražjih v vsem Posavju, a kljub temu v slabem stanju. — Prostovoljno gasilno društvo zelo lepo napreduje. Komaj sta potekla dva meseca od ustanovitve, že si je društvo nabavilo tudi instrumente za godbo na pihala. Največje zasluge pri tem ima kaplan g. Janko Sedej, katerega bi lahko postavili za vzgled drugi politikujoči duhovščini v sosednjih farah.

KRŠKA VAS. Tukajšnji Sokol je dne 6. t. m. proslavil praznik uedinjenja (savezni dan) z igro »Oporoka lukovskega graščaka« in deklamacijo. Soba pri br. Ajstru je bila napolnjena do zadnjega kotička. Da je igra tako lepo uspela, gre zahvala vsem igralcem, posebno br. A. Grubiču in njegovi hčerki za lepo deklamacijo. Upamo, da nas bodo naši sokolski igralci v dolgi zimski večerih še razvedrili s kakšno prireditvijo.

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Tukajšnji Sokol je letos prvič priredil Miklavžev večer, ki je nad vse pričakovanje lepo uspel. Sokolska dvorana je bila nabito polna radovedne in darov željne mladine. Sveti Miklavž je z velikim zadovoljstvom delil darila, katerih je bilo vse polno. Tudi parklji so imeli nekaj posla. Sokolski tamburaški odsek pod vodstvom nadučitelja Jurčiča je ves čas pridno igral in s tem svečano razpoloženje še bolj povzdignil. Prvi Miklavžev večer tukajšnjega Sokola ostane naši napredni mladini v trajnem spominu.

SODRAŽICA. Dne 6. t. m. je naš Sokol praznoval obletnico uedinjenja v prostorih br. Fajdiga. Slavnostno akademijo je otvoril br. starosta Oberstar s krasnim naukušujočim govorom, v katerem je omenil tudi naše sodraške rojake, ki so bili pripravljeni žrtvovati svoje življenje na oltar domovini. Med temi so bili Leopold Pucelj, ki je prišel iz daljnih Amerike, nadalje br. Adamič, br. Ronko, br. Pogorevc, ki so junaško pretrpeli vse boje in dočakali uedinjenje. Nato je zaključil govor s prisego kralju Aleksandru in našemu troimenemu na-

rodu. Društveni moški zbor pod vodstvom br. Rupnika je nato zapel »Bože pravde«, nadalje še »Što čutiš«, »Oj Doberdob«, »Jadransko morje«, »Slovenec, Srb, Hrvat«, ki so občinstvo tako navdušile, da so jih morali večkrat ponoviti. Nadalje so nastopile gojenke pod vodstvom br. načelnika Drobniča z rajalnim nastopom »Zabe«. Sledili sta deklamaciji »Klic Sokolov« in »Sokolici Aleksandru«. Temu so sledile proste vaje moškega in ženskega naraščaja pod vodstvom br. Ostanka. Telovadne točke je spremljal društveni tamburaški zbor. Brat blagajnik Evgen Ivanc je zatem pobiral prostovoljne prispevke za Jugoslovanski sokolski savez. Končno se je razvila prosta zabava, pri kateri sta sodelovala tamburaški in pevski zbor v popolno zadovoljnost navzočega občinstva. — Zdravo!

KOČEVSKA OKOLICA. Iz Make pri Kočevju nam piše nemški kmet: »Ljuba »Domovina«! Resnično lahko rečem, da ljubim »Domovino« in je ne morem pogrešiti, ker mi prinaša obilo zanimivosti in me izboljšuje v slovenščini, kar je za vsakega Kočevjarja nujno potrebno. V nekem kočevskem lističu so podpisani sami trdni in zagrizeni nemški duhovniki. Jaz pa mislim, da nam pretirana nemška zavednost ne more nič koristiti, ker posebno mi nemški kmetje moramo živeti v slogi in prijateljstvu z drugimi. To se upam vsakomur povedati v obraz in ostanem zvest naročnik priljubljene »Domovine«. Prilagam naročnino za novo leto in naslove peterih svojih prijateljev, katerim odslej tudi pošiljajte »Domovino« (Pripomba uredništva: To pismo nemškega čitatelja je najboljši dokaz, kako priljubljena postaja »Domovina« pri vseh poštenih ljudeh. In zakaj? Zato, ker piše odkrito in resnično.)

OSILNICA. Dne 25. oktobra t. l. so se vršile občinske volitve v naši prostrani obkulpki občini, ki sega od Čabra pa skoro do brodske občine. Našo občino so doslej imeli v rokah klerikalci z bivšim naprednjakom g. Alojzijem Vertnikom na čelu. Mož je bil očitno prepričan, da se najvišji stolček da držati le še s pomočjo farovške stranke. Toda pri nas tudi farovž več ne drži. In tako se je zgodilo, da je pri volitvah dne 25. oktobra dobila napredna gospodarska lista absolutno večino, 14 dni nato so se vršile županske volitve. Te so pokazale, kako razbita je pri nas klerikalna stranka; osem klerikalnih glasov se je razdelilo

med tri županske kandidate, dočim je naša stranka ostala trdna ter kot en mož volila svojega kandidata g. Janeza Kovača, posestnika na Selu pri Osilnici, za župana. Klerikalce je lastna razdrapanost in izvolitev Janeza Kovača za župana silno potrla. Najbolj pa je prizadet bivši klerikalni župan Vertnik; uskoštvo mu je torej rodilo slab sad. Novim občinskim možem, ki so izbojevali tako siljano zmago, in to navzlic različnim klerikalnim pomagačem v Kočevju in Ljubljani ter njihovim spletkam, pa na pridobitvi in zmagi čestitamo z reklom: zvestoba za zvestobo!

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. V nedeljo 29. novembra se je sklepal v naši občini proračun za leto 1926. Kljub slabemu vremenu je dospelo mnogo zavednih občanov, ki so bili splošno ogorčeni zaradi nesposobnega gospodarjenja naših klerikalcev. Župan je bil ves iz sebe. Nastopil je tudi proti meni na prav teroristični način. Morda je mislil, da smo še v časih, ko se je vse treslo pri nas pred klerikalci, ki so gospodarili na račun davkoplačevalcev po svoji mili volji. Končno se je podal župan v debato. Dasi je prav ponižno priznal, da je občinski odbor le za delo na gospodarskem polju brez vmešavanja politike, se je vendar prav krepko zagnal v politiko ter napal »gerentski sosvet«. Končno je v debati priznal, da je bivši gerentski sosvet odpravil pasji davek in s tem postavil na laž »Slovenskega Gospodarja«, ki je trobil pred nekaj meseci, da so to storili klerikalni občinski odborniki. Občinski odborniki SDS so nato energično nastopili, da se zniža previsoki proračun, sestavljen od župana, ker bi bil sicer naš davkoplačevalec preobremenjen. Posrečilo se jim je, da so izpodbili županov proračunski načrt, ki se bo sedaj znižal. Klerikalci naj si enkrat za vselej zapomnijo, da je ljudstvo sito njihove diktature in še bolj njihove nesposobnosti. Misleči občani se v vedno večjem številu priključujejo onim, ki zastopajo koristi kmetov in dela. c. v. S. P.

MEZICA. Pri nas so na državni praznik 1. t. m. ob lepi šolski slavnosti razdelili med tukajšnjo šolsko dečo razne nujne potrebščine v vrednosti 40.000 Din. Velikodušno darilo je dal tukajšnji krajni šolski svet, kar mu je omogočeno zaradi domače industrije, ki plačuje velike občinske doklade. Pomembni slavnosti je prisostvoval kot zastopnik velikega župana tudi sreski poglavar g. Koropec iz Prevalj.

danes v to nekdanjo cerkev, dobiš od vsega samo razbito roko sv. Jožefa, in pa nekaj od golobjih in vrabčjih ekakrementov pobeljenih zidnih okraskov.

O razpustu samostana odnosno kostanjevškega reda cistercijancev se še med ljudstvom obilo govori in se je ohranila naslednja pripovedka, katere glavna oseba je nekdanji cesar Jožef II.

Vdova Jenškovka iz Orehovec je pravkar stopila na prag koče, da vidi, če že ne prihaja s tlake njen sin. Zjutraj na vse zgodaj je pokosil njen sinko deteljo, a ona jo je parila čez dan, da je bila godna za zlaganje v kozolec. Ravno danes pa je moral sin iti na tlako z vozom in volmi in je obljubil materi, da se bo skušal čim prej izmotati od dela.

Ko je tako zrla mati na pot in poslušala, če se že ne čuje ropot voza, je uzrla na potu moža, ki jo je mahal naravnost proti njenemu domu. Počakala je kar na pragu, da vidi, kdo je in kaj hoče. Mož, ki se je približal vdovi, je bil srednjih let, zastaven mož, najbrže tujec. Nosil je sicer že ponošeno irhasto obleko, kakor so jo nosili nekdanji vojščaki, vse njegove kretnje pa so kazale, da tujec ni nikak težak, temveč gotovo kak vojščak. Dospelši do vdove je snel klobuk, pozdravil in vprašal v neki čudni slovensko-nemški mešanici, če ne rabijo pri hiši kakega posla ali hlapca. Mati Jenškovka bi seveda rabila posla, toda ta mož se ji ni zdel nič kaj pravi, zato je izrazila napram tujcu svoje pomisleke in ga končno vprašala:

(Dalje prihodnjič.)

Goričan:

Pokora

Povest.

»Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.«
»Kako naj ti pomaga, ko ga pa tako očitno varaš!«

Prišla sta do kapelice na vrhu griča, raz katero jima je nad obsežnim nabiralnikom in ljubeznim angelom klical napis z izredno debelimi črkami:

»Prosim malega daru,
da otmem vas večnega strahu.«

»Zopet bo treba poseči v denarnico,« je vzdihnil Tacar, naveličan sosedove družbe. Posebnega darila pač ni namenil ubogemu angelu, ampak priložnosti se je hotel poslužiti, da se otrese sosedu, ki mu itak ni maral slediti v gnečo ob kapeli.

Zadonela je pobožna romarska pesem in ljudstvo se je v nerednem spredu začelo pomikati proti cerkvi, oddaljeni kakih dvesto korakov od znamenja.

Cizelj se jim ni hotel pridružiti. Oddaleč je stopal za pojočo množico, opazuje neznane romarje in romarice, ki so se krivile pod težo pisanih cekarjev, rejenih culic, torb in košar ter so zraven še prepevale, da jim je znoj curkoma bil po obrazu.

Prostor ob kapeli se je za trenutek izpraznil; ostali so le nadležni berači, ki so preštevali darove, nevoščljivi drug drugemu, ako se je komu žetev bolje obnesla. Medtem pa so se pričeli zopet nabirati novi romarji, kateri so ob zadostnem številu ponovno odhajali v spredu proti cerkvi.

Tacar se je sicer umaknil porogljivemu sosedu; ni pa se mogel znebiti spominov, ki so ga vezali nanj. Naj se je še tako zaglobil v sliko kakkega svetnika, vedno mu je uhajala misel za mislijo iz globine premišljevanja k Cizlju in njegovi pokori.

»Ako opravlja enako pokoro, tedaj sva moralata tudi enako grešiti,« je sklepal v mračnem kotu ob stranskem oltarju. »In kje se je nalezal enakih grehov, ko nikjer v okolici ne poznam osebe, priprave za tako stvar...?«

Prišel je moliti. Polslušno je izgovarjal besede, njegov duh pa je romal po domači okolici tam, kjer je upal najti priložnost, katero bi mogel spraviti v zvezo s Cizljem in njegovimi grehi.

»Čepinka ni kaj prida,« se je spomnil, poljubivši molek. »Toda grda je in odurna. Cizelj se menda ni izpozabil tako daleč. Češćena Marija...«

»Škrjanka je tudi navihana, ampak strogega moža ima, ki je nikdar ne pusti same. Za tako reč mora biti človek sam, tako povem. Barba v koči je polna mub; če bi ne imela stare tete, bi rekel: ta je in nobena druga! Šepalka je v svoji mladosti marsikaj doživela. Sedaj pa dela pokoro ter je nedostopna, kakor pravijo, in kakor se kaže na zunanje. Tudi Petrovi Marjeti nočem delati krivice. Ona je vedno pri obhajilu in vrhu tega je zaupna oseba našega gospoda kaplana, ki morajo vedeti, komu smejo dati prednost.«

Zavil je v dubu mimo domače hiše. Zena je stala na pragu, opasana s širokim predpasnikom in iz zaviranih rokavov so ji gledale debele zagorele roke.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

LOV NA POLJSKE MIŠI — NAJCENEJŠE SREDSTVO.

Proti mišji nadlogi, ki nam prizadeva po raznih krajih ogromno škodo, se priporočajo danes različna sredstva, ki so vsa več ali manj uspešna. Med temi sredstvi je posebno uspešen tudi lov, ki ga izvajamo na preprost način s pomočjo pasti t. j. mišjelovk ali pa s pomočjo posebnih jarkov in loncev ali pušic, ki se potopijo v zemljo na dnu dotičnih jarkov.

Lov z mišjelovkami je na prvi pogled počasen in premalo izdaten, če pomislimo na stotine miši, ki se pode po številnih mišjih rovih. V resnici je pa ta lov prav uspešen, če imamo zadosti mišjelovk in če jih pridno nastavljam. Tako je poročal posestnik Novak iz Jame pri Kranju, da je vjel na njivi, obdelani s pšenico, tekono enega tedna do 1000 miši. Nastavljenih je imel pa hkrati 50 mišjelovk, ki jih je sam napravil. Kar je pri tem posestniku mogoče, se da tudi drugje izvesti. Treba le trdne volje. Prav gotovo so mišjelovke prav uspešno sredstvo za pokončevanje te golazni.

Enako dobro sredstvo so pa tudi primerno vrezani jarki ob kraju napadenih njiv. Miši oblezejo ponoči take njive vse križem in se zateko tudi v jarke. Ti jarki naj so ozki in za k pato globoki. Na dnu teh jarkov naj se potopijo lonci ali pa pločevinaste pušice, kakor se rabijo za konzerve. Jarek sam ne sme biti širji kakor so lonci ali pa konzervne pušice, tako da mora miš, ki se zateče v jarek, na vsak način v lonec ali pušico, iz katere si ne more več pomagati, ker imajo lonci gladke in pokončne stene. Takih loncev moramo v primerni razdalji več nastaviti, da je dosti prostora za ujete miši.

En sam tak jarek izpeljan ob dotični njivi lahko pripomore, da se vjame eno noč po 50 in več miši. Drugo jutro je treba jarek pregledati, vjete miši s pomočjo lesenih klešč, ki jih doma napravimo, pobrati iz nastavljenih posod in pobiti.

Ta način mišjega lova po njivah in travnikih

«Polonica!» jo je nagovoril, «ko bi ti vedela, zakaj sem romal na Goro! In Cizelj je prišel za mano — tudi zaradi pokore...»

Polonica si je sramežljivo zakrila lice z rokami ter je zbežala v vežo.

«Zakaj je zbežala?» se je ustavil v molitvi. «In prav tedaj je zbežala, ko sem ji povedal, da je Cizelj prišel za menoj!»

«Česar iščeš v okolici, imaš doma...!» ga je skušnjavec zbadel v uho.

«Ali si tudi ti tukaj?» je brcnil okrog sebe, hoteč izpodbiti usiljivega spremljevalca, zadel pa je postarno ženo, čepečo ob njegovi strani.

«Zakaj me suvaš?» mu je požugala z molkom.

Starka je utihnila in pozabila bolečino, ni pa umolknil izkušnjavec.

«Polonica, ali je mogoče? Ne, ne! To so samo slutnje, izvirajoče iz pogrešne domišljije. Kaj ne, da ni resnica?» se je zaupno obrnil v sliko sv. Mihaela.

«Kakor ti, tako je delala ona,» mu je namesto angela odgovoril izkušnjavec. «Meniš, da je njej bolj in tebi manj greh? Ako bi ne bila pri zadnji izpovedi zamolčala krivde, bi bila tudi ona morala spraviti spokorno romanje; tako pa si jo prehitel, ker si prej omagal pod težo vesti, kakor je omagala ona...»

«Moja žena? Lažeš! Ni mogoče! Poberi se, sata, ti, ki si zapeljal prvo ženo, da je utrgala prepevadan sad!»

Nehote je zamahnil z roko okrog sebe. Ženica poleg njega je zopet zastokala, tožeč, da jo je

je zelo star in še zmeraj tako dober, da ga moramo vnovič priporočati prizadetim krajem.

Razstava živine na Dolenjskem

Na zadnji odborovi seji podružnice Kmetijske družbe v Novem mestu sem sprožil misel, da bi se priredila na pomlad občna živinska razstava za Dolenjsko na kandijskem sejmišču. Ta moja misel je bila v načelu sprejeta. Zadevni ožji razstavljalni odbor se bo sestavil na občnem zboru podružnice dne 20. t. m. Po sestavi odbora se preide k nadaljnjim pripravam za razstavo.

Od leta 1913. ni bilo na Dolenjskem nikake razstave razen na Krškem polju. Zato je tembolj potrebno, da ponovno premotrimo obče stanje naše dolenjske živinoreje, da spoznamo, ali in v kaki meri napreduje in kako naj se nadalje postopa v pogledu razvoja te panoge našega kmetijstva. Zeleti bi bilo, da nas poklicani vladni faktorji, na katere se pozneje obrnemo, podpro in nam omogočijo uresničenje našega lepega načrta.

K sodelovanju bodo povabljeni naši najboljši strokovnjaki in živinorejci. Že sedaj opozarjamo vse kmetovalce, da preko zime posvetijo svoji živini občo pozornost, da bo njihova živina zdrava, lepa in v dobrem stanju. Torej, Dolenjci, krmite dobro in oskrbuje svoje živali, da se potem meseca aprila ali maja, ko se namerava razstava prirediti, v obilnem številu iste udeležite. Razstavljalci se bodo konji, goveda, ovce, prašiči in perutnina.

Od razstave imamo pričakovati tudi veliko gospodarsko korist, ker k nam vsako leto prihajajo razni kupci iz južnih in vzhodnih krajev naše države, ki se posebno zanimajo za naše enobarvno govedo in konje. Ti bodo na razstavo povabljeni in bo razstavljalcem dana prilika, da svoje lepe živali drago prodajo.

Fran Malásek.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Cene žitu so v zadnjem času po vsem svetu narasle. Na novosadski blagovni borzi so bile zadnje dni naslednje cene: pšenica 285 do 290 Din, turščica, nova 125 do 130 Din, sušena 150 do 155 Din, moka «0» 450 do 465 Din za 100 kg na debelo.

oplazil po glavi in on se je izgovarjal, da je hotel odpoditi muho, ki mu je sedla na uho.

Medtem ko se je Tacar boril z nepotrpežljivo romarico in s peklenskim usiljivcem, si je Cizelj ogledal domala vse znamenitosti romarske cerkve, sloveč daleč naokrog. Videl je razne podobe, razobešene po stenah, in številne stranske oltarje z obsežnimi nabiralniki, oblečenimi v železo. Nabiralnik ob glavnem oltarju je sličil prostornemu kotlu, ki je bil kljub svoji prostornini napolnjen vsako uro in prav tolikokrat je moral biti tudi izprazen.

Pozornost je obrnil tudi na shrambo, razsvetljeno z lučjo raznovrstnih bary. Vanjo so vodila nizka vrata za stranskim oltarjem. Tu je med drugimi ropotijami visela žaga sv. Simna, halja sv. Frančiška, golida sv. Florijana, na drugi strani je bil zapičen v steno sveder sv. Jožefa in srp svete Notburge, pod katerim je rjavelo drugo obrabljeno orodje, lastnina kakega navadnega delavca, vržena med staro šaro. In vsi ti predmeti so se svetili zaradi vednega poljubovanja preprostih častilcev.

V stekleni omari na zidu je bila shranjena skrivnostna steklenica, skrbno zamašena. «V njej je sapa svetih Evangelistov,» je zdihovala sključena ženica, klečoč na klečalniku pod omaro. In verno je nastavila zgubančeno lice, proseč, da naj ji ga vpiha čudežni svetniški dih.

Takih in enakih znamenitosti gorskega sveetišča je bil Cizelj kmalu naveličan. Hladno je šel mimo duhovnika, ki je molil za romarje pred oltarjem, naslonjen na mizico, kamor so mu polagali darove

ZIVINA. Tudi živina je v cenah nekoliko čvrstejša. Na zadnjem zagrebškem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: voli, prvovrstni 10 do 12 Din 50 p, drugovrstni 8 Din 50 p do 9 Din 50 p, tretjevrstni 7 do 8 Din, krave, prvovrstne 7 do 9 Din, drugovrstne 5 Din 50 p do 6 Din 50 p, tretjevrstne 3 Din 50 p do 4 Din 50 p, junice, prvovrstne 8 do 9 Din 50 p, drugovrstne 7 do 7 Din 50 p, teleta 8 do 11 Din, svinje, nepitane 11 do 12 Din, pitane, hrvatske 12 Din 50 p do 15 Din 50 p, pitane, sremske 15 Din 50 p do 16 Din 50 p (zaklane hrvatske 14 do 17 Din 50 p).

Kratke vesti

== Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 9. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 791 Din 10 p do 801 Din 10 p, 100 italijanskih lir za 226 Din 15 p do 228 Din 50 p, 1 dolar za 56 Din 10 p do 56 Din 70 p, 100 češkoslovaških kron za 166 Din 45 p do 168 Din 45 p.

== Za nov sejem pri Sv. Križu pri Kostanjevici. Na ponovno pozivanje občinskega predstojništva od strani nekaterih naprednih odbornikov, da bi naj se uvedel pri Sv. Križu pri Kostanjevici nov sejem, se je sedaj sestavil odbor, katerega naloga je, preskrbeti vse potrebno, da se ta želja domačinov in širše okolice čimprej uresniči. V tem pripravljalnem odboru so: trgovec Kodrič in posestniki Fran Kerin, Fran Marolt in Jožko Horvat, vsi od Sv. Križa. Najtežje je vprašanje glede prostora. Upamo, da se bo to rešilo čimprej. Ako se je našel skoro sredi Ljubljane primeren prostor za sejmišče, se bo našel tudi pri nas. Brez žrtve, denarnih namreč, pa pri takih podjetjih tudi ni zmage. Pripravljalni odbor naj pokaže svoje zmožnosti. Sejem bo velikega gospodarskega pomena za vso občino. Zato na delo brez odloga!

BELEŽKE

+ Gibanje SDS v srezu šmarje. V Pristavi je imela predzadnjo nedeljo tamošnja krajevna organizacija SDS članski sestanek, katerega so se udeležili najodličnejši možje treh občin Nezbiše, Roginska gorca in Sv. Ema. Na sestanku je poro-

Zanimivejše se je Cizelju videlo v zakristiji za glavnim oltarjem; tja so romarji nosili za maše in druga večja darila, kakršnih niso mogli spraviti v pušico ali v nabiralnik. Tu se je čulo meketanje jagnjet in kokodakanje kokoši med zadovoljnim kimanjem gorskega župnika.

Župnik Jakob pa je tudi vpisaval maše, prošnje in želje v debelo knjigo, čije polovica je bila že popisana. Zdaj je prilezla k njemu ženica v skrb za svoje izveličanje, zdaj zopet dekle v strahu pred izkušnjavami in zgovorni duhovnik jim je lepo govoril.

Prišlo se je večeriti. Duhovnik je stopil na prižnico, kjer je v dolgem govoru slikal nadangelovega zmaja z grozovito dolgim repom, segajočim po vsej zemlji od severnega do južnega tečaja. Na koncu je oznanil litanije in darovanje za cerkvene potrebe.

Cizelj ni počakal darovanja. Že med pridigo se je izmuzal iz cerkve, kjer je vročina kar zapirala sapo. «Tacar se bo atajal,» se je spomnil sosed, prišedši iz gnječe. «Gotovo kleči pred kakim oltarjem ter opravi pokoro.»

Sedel je na klopecu pod košato lipo kakih dvajset korakov od cerkve ter se je zamislil. Oba opravljata enako pokoro — Tacar in on. Imata pač enake grehe, za katere je treba skupne mere in gotovih sredstev, da jih odplavi studenec odpuščanja. Koliko tisoč jih priroma sem gori s krivdami v srcu in z madeži na duši. Ako bi ne bilo greha, bi marsikdo ne prišel na goro in sv. Mihael bi bil oškodovan na dohodkih, katere mu donajajo grešniki v priporočilo in zahvalo.

(Dalje prihodnjik.)

čal tajnik sreske organizacije o položaju in o sedanjih nalogah krajevnih organizacij. Vrste v organizacijah je treba okrepiti in dajati članom informacije, katere dobivajo krajevni odbori od obščne in sreske organizacije. Ker se je mnogo prejšnjih odbornikov odselilo, se je izvolil nov odbor, ki nam je porok, da se bo tudi v teh krajih med kmetskim ljudstvom razširila demokratska misel. Soglasno je bila sklenjena zaupnica narodnim poslancema dr. Pivku in dr. Žerjavu ter vodstvu oblastne organizacije. Okrožni tajnik SDS za šmarsko okrožje je vedno na razpolago, da pride na sestanke na željo krajevnih organizacij ali zaupnikov. Treba je samo pravočasno javiti čas in lokal na naslov: Sresko tajništvo SDS, Šmarje pri Jelšah.

† Kako skrbi sedanja vlada za obrtnike. V Beogradu razpravlja poseben skupščinski odbor o zakonskem načrtu glede osnovanja Obrtniške banke, ki naj bi obrtnikom po vsej državi preskrbovala cenena posojila. Prejšnja vlada Narodnega bloka je določila, naj bi imela ta banka 40 milijonov dinarjev osnovne glavnice, v katero naj bi država vplačala 40 % ali 16 milijonov dinarjev. Radičevsko-radikalna vlada pa je prvotni načrt v toliko poslabšala, da je bila pripravljena dati le 30 % od čistega dobička razredne loterije, kar znaša letno le 1 milijon dinarjev. Ta vsota se je doslej porabljala za pospeševanje obrta, za prirejanje obrtnih tečajev, razstav itd. RR vlada je hotela torej obrtnikom odvzeti, kar so že imeli, da bi dala v Obrtniško banko. Da bi več prispevala, ni hotela ničesar čuti. Sebe na pritisk poslancev SDS, ki so se energično zavzeli za obrtniške interese, je vlada izjavila, da je pripravljena prispevati za novo Obrtniško banko največ 5 milijonov dinarjev v osnovno glavnico. Seveda je tudi to nezadostna vsota. Obrtniki naj si to dobro zapomnijo za primere, kadar jih bodo radičevski agitatorji s «Kmetiskim listom» v roki vabili v Pucljevo stranko.

† Škofova obsodba klerikalnih laži. Koncem preteklega meseca so se mudili zastopniki jugoslovenskega katoliškega episkopata v Beogradu, da se dogovore z vlado zaradi raznih cerkvenih zadev. Klerikalni listi so lagali, da se v Beogradu nihče zanje niti ni, da niso bili sprejeti niti na dvoru niti od Pašića niti od ministra za vero. Pisali so, da bodo morali škofje poiskati druga pota, da bodo lahko povedali vladni svoje želje. Klerikaleci bočejo namreč izzvati tako zvani kulturni ali verski boj, ker so jim odpovedala že vsa druga sredstva, da bi rešili svojo zaženo politiko. Vpijejo, da sta cerkev in vera v nevarnosti, ker je v nevarnosti dr. Koroščeva stranka, da se ne razleže kakor pocestno blato. Te dni pa je v beograjskem listu «Politika» postavil na laž klerikalne liste katoliški škof dr. Akšamović iz Djakova, ki je bil tudi v Beogradu. Pod svojim podpisom je izjavil, da za sprejem pri kralju škofje sploh niso prosili, da so bili od Pašića kakor tudi od dveh drugih ministrov sprejeti, da so se ob tej priliki sporazumeli z vlado glede vseh vprašanj, o katerih so razpravljali, in da je vse drugo neresnica, kar listi pišejo. Tako je katoliški škof obsodil naše klerikalne liste «Slovenca», «Domoljuba» in «Naše Stražbo», ki so ravno nasprotno pisali. Vprašati pa moramo, kako morejo slovenski klerikalni listi z vednostjo slovenskih škofov pisati nekaj, kar označuje hrvatski škof kot neresnico in o čemer so poučeni tudi naši škofje?

Enaki želji.

Evzebij: «Tvoja žena je danes zopet tako dražestna. Zelel bi, da je moja.»

Evstahij: «Jaz tudi!»

Edina skrb.

Urša (v železniškem vozu): «Oh, ko bi le danes ne trčili ob kak drugi vlaki!»

Izprevodnik: «Zakaj se pa baš danes tako bošite?»

Urša: «Veste, gospod, zato ker imam poln koš faje s seboj!»

K našemu razpisu pisateljskih nagrad

«Domovina» za naročnika — naročnik za «Domovino»!

V torek 15. t. m. se bo zaključil rok za vpošiljanje krajsih prispevkov v zmislu našega razpisa. Uspeh je že doslej nadkrilil vsako pričakovanje. Uredništvo dobiva rokopise od vseh strani in z najraznovrstnejšo vsebino, da ima — odkrito priznано — obilo skrbi z urejevanjem in ocenjevanjem.

Zato prosimo potrpljenja one sotrudnike, ki želijo pismen odgovor, a jim uredništvo ne utegne takoj odgovoriti. Lahko pa ponovno zardimo, da bo pretežna večina vseh doslej vpošiljanih prispevkov prišla v «Domovino» na vrsto, seveda vse polagoma drugo za drugim in ob primernih prilikah. In s tem je obenem že tudi rečeno, da bo «Domovina» v novem letu vse-skozi zabavna in da se z njenimi podlistki ne bo mogel primerjati noben slovenski list. Kajti ti podlistki, ki bodo izhajali v «Domovini», so zares vzeti iz naroda in iz našega domačega življenja, zato pa tudi bodo potom «Domovine» našli svojo pravo pot nazaj med narod, med naše slovensko ljudstvo. S tem pa bo v največji meri izpolnjeno naše geslo: Iz naroda — za narod!

Poleg prispevkov prejema uredništvo «Domovine» zadnje čase tudi vse polno pisem od čitateljev, ki odkrito priznavajo «Domovino» za najboljši slovenski tednik in izražajo svoje zadovoljstvo, da je začela izhajati tudi tedenska priloga z zanimivimi slikami. Priznanje nas veseli, vendar pa cenjene čitatelje zagotavljamo, da želimo še vse izboljšati, da bo «Domovina» s svojimi štivom in tedenskimi slikami zares najpopolnejši družinski list, ki ga ne bo mogla pogrešati nobena napredna družina.

Vsa zločinska gonja nasprotnikov proti našemu listu je izjalovljena. «Domovina» je s svojo pošteno in resnicoljubno pisavo polomila zobe klerikalnim hujskačem.

Od dne do dne se javljajo novi naročniki in marsikateri nam pristavljajo: «Zagnusili so se mi klerikalni listi, ker uganjajo samo lažljivo politiko. «Domovine» si doslej nisem upal naročiti, ker bi me kaplan gledal po strani. Zdaj pa se nikogar ne bojim, ker vidim, kje je resnica in pravica!»

Tako je prav, slovenski možje in fantje, žene in dekleta! Ne dajte se strahovati od nikogar, ne bojte se svetohilinskih jezikov in tudi ne grožnj politikujočih duhovščine, marveč po lastnem predudku naročajte in čitajte «Domovino», ki bo dosledno upoštevala nasvet, kakršnega je uredništvu z lepim podlistkom vred poslal eden izmed zvestih kmečkih prijateljev:

«Domovina» za naročnika, naročnik za «Domovino»!

Še to v blagohotno uvaževanje našim prijateljem, sotrudnikom in novim naročnikom: Na uredništvo naj se vpošilja vse tisto, kar je namenjeno v list (torej: rokopisi, dopisi in razni prispevki). A vse ostalo (kakor: naročnina, ime, na novih naročnikov, oglasi in reklamacije) pa naj se vpošilja na upravništvo.

DOMAČE NOVOSTI

* Priprave za kraljev rojstni dan. Rojstni dan kralja Aleksandra 17. t. m. se bo v vseh naših državah proslavil na svečan način. V vseh cerkvah se bo vršila služba božja.

* Kraljevo potovanje v inozemstvo. Časopisi poročajo, da bo kralj Aleksander prihodnje leto službeno obiskal vladarja Anglije in Italije ter predsednika francoske republike. Kralj odpotuje v inozemstvo po izvršenem kronanju, ki je določeno za prihodnjo pomlad. Domneva se, da bodo angleški in italijanski vladar kakor tudi pred-

nik francoske republike vrnili obisk čez tekoma prihodnjega leta.

* Odlikovanje slovenskega skladatelja. Kralj Aleksander je odlikoval našega skladatelja g. Josipa Pavčiča, profesorja na državnem moškem učiteljskem in Glasbeni Matici, za zasluge na šolskem in prosvetnem polju z redom sv. Save 5. razreda.

* Odlikovanje srbskega mesta Kragujevca. Predsednik češkoslovske republike dr. Masaryk je odlikoval mesto Kragujevac z redom «Vojnega križa». Odlikovanje bo izročil mestni upravi Kragujevca osebno češkoslovaški poslanik v Beogradu g. Seba.

* Šola kot spomenik kralju Petru. V Zenici se je nedavno sestavil poseben odbor, kateremu je poverjena naloga, da postavi kralju Petru Osvoboditelju spomenik. Odbor je sedaj sklenil, da namesto spomenika zgradi štirirazredno srednjo šolo, ki bo posvečena spominu kralja Petra.

* Bolezen ministrskega predsednika Pašića. Kakor poročajo iz Beograda, je ministrski predsednik Nikola Pašić zbolel in ne sme zapustiti sobe.

* Železnica št. Janž-Sevnica. V nedeljo 13. t. m. ob 2. popoldne se bo vršilo pri g. Drmelju v Boštanju ob Savi zborovanje vseh interesentov, občinskih odborov in drugih javnih gospodarskih korporacij v zadevi podaljšanja železnice št. Janž-Sevnica.

* Novi pravoslavni škofi. Na svoji zadnji seji je imenoval Sv. sinod naslednje nove škofo: za mostarsko škofijo Jordana Ilića, za bihaško Benjamina Tavšanovića in za nikšićko dr. Nikolo Krulja.

* Preselitev odvetniških pisarn. Gg. dr. Alojzij Klemenčič, odvetnik v Mariboru, in dr. Fran Kihar, odvetnik v Kozjem, sta naznanila odvetniški zbornici, da se preselita s svojo pisarno v Laško pri Celju.

* Nov gospodarski časopis. V Zagrebu so začele izhajati «Gospodarske Novine», ki bodo prinašale spise iz poljedelstva, sadjarstva, živinoreje, vinogradništva in sorodnih panog. Izhajale bodo vsakega 1. in 15. v mesecu. Naročnina znaša za kmetovalce 30 Din, za ostale 50 Din letno. Uredništvo in uprava se nahajata v Zagrebu, Strossmayerova ulica 6.

* Italijani prevažajo ostanke padlih vojakov v domovino. V Sibeniku so prošli teden izkopali ostanke tamkaj pokopanih italijanskih vojakov ter jih v 23 krstah z ladjo prepeljali v Italijo.

* Delavska šola v Beogradu. Prosvetni odbor beograjske Delavske zbornice bo v svrhu izobraževanja delavskih slojev v najkrajšem času otvoril delavsko šolo.

* Občina št. Rupert pridružena okrajnemu zastopu v Celju. Na podlagi uredbe o razdelitvi države na oblasti je občina št. Rupert izločena iz območja okrajnega zastopa laškega ter pridružena okrajnemu zastopu v Celju, in sicer z veljavnostjo od 1. januarja 1926.

* Novi bankovci po 5 Din. Koncem letošnjega leta bo dobila Narodna banka iz Francije večjo količino novih bankovcev po 5 dinarjev. Novi bankovci pridejo z novim letom v promet.

* Pobijanje trahoma. Ministrstvo za narodno zdravje je izdelalo nov pravilnik o organizaciji in delovanju ambulatorjev za pobijanje trahoma (neka očesna bolezen) ter odredilo, da se čimprej otvorijo novi ambulatoriji v vseh onih krajih, kjer je razširjena ta bolezen. Nekoliko takih ambulatorjev že obstoji.

* Izpremembe v zakonu za pobijanje draginje. V ministrstvu za socialno politiko se je vršila konferenca za pobijanje draginje. V to svrhu je bil iz Ljubljane povabljen kot izvedenec bivši minister g. Anton Kristan, kateremu je konferenca poverila nalogo, da izdela predlog za ministrstvo socialne politike, po katerem bi bilo mogoče doseči kak uspeh glede pobijanja draginje, ki je še vedno velika, če tudi dinar raste.

* Lovska sreča. Na veleposestvu R. Rožaka v Planini pri Sevnici sta ustrelila graščinska lovca gg. Jazbinšek in Ulaga v gozdu 110 kg težkega mrjasca. To je letos že drugi mrjasec, ki je padel na ozemlju omenjenega posestva. — Nedavno je

ustrelil g. Ivan Božič, posestnik in lovec v Mrzli planini v lovskem revirju župana g. Josipa Senice v Zabukovju pri Sevnici divjega mrjasca. — Enako je g. Klemen iz Ljubljane ustrelil na Bahovčevem posestvu v Padežu pri Novem mestu lepega divjega mrjasca.

* **Italijanska šola v Dubrovniku.** V Dubrovniku je znani tamkajšnji hišni posestnik Missoni na račun italijanske propagande kupil palačo na Gundulićevi Poljani, eno najlepših v vsem Dubrovniku, v svrhu, da se v njem otvori — italijanska šola!

* **Staro jabolko.** Mariborskemu uredništvu «Jutra» je poslala ga. Marija Dujmovičeva iz Magdalenske ulice še dobro ohranjeno jabolko iz leta 1924. Jabolko je samo malo zgrbljeno, drugače pa je ohranilo še popolnoma svežo, rožnato barvo.

* **Izjava.** V svojem listu z dne 8. maja t. l. v št. 19 smo objavili dopis iz Motnika, v katerem smo trdili o g. Francu Kogej, da je kot načelnik krajnega šolskega sveta preskrbel za šolo drva od nekega sorodnika za ceno 450 Din, da bi jih tukaj lahko dobil ceneje, dalje da je bila za časa njegovega županovanja prodana občinska hiša za zelo nizko ceno, sedaj bi pa g. Kogej zopet rad kupil hišo, kar so mu pa naši odlični možje odbornik preprečili. Izjavljamo, da so bile te trditve našega dopisa neresnične, kakor smo se naknadno prepričali. Zaradi tega jih lojalno preključujemo in izjavljamo, da nimamo g. Kogej v obeh pogledih ničesar očitati, ne na škodo krajnega šolskega sveta niti v škodo občine, ter mu dajemo s tem popolno zadoščenje. — V št. 21. od 21. maja t. l. pa smo priobčili dopis iz Sv. Krištofa pri Laškem, v katerem se sramoti g. Josip Sluga. Po poizvedbah smo se prepričali, da se s tem dopisom dela g. Slugi krivica in je bil sploh dopis objavljen v odsotnosti našega urednika; zaradi tega to krivico lojalno popravljamo in obžalujemo. Uredništvo.

* **Smrt dobrovoljca.** V Kanalu je umrl bivši dobrovoljec Ivan Bavdaž. Povrnili se je sicer živ iz bojnega viharja, ali doma je podlegel sušici.

* **Smrtna kosa.** V Zupeči vasi pri Cerkljah ob Krki je umrl v 87. letu starosti g. Karel Peternel, okrajni zdravnik v pokoju. — V Novem mestu je v starosti 86. let umrla ga. Pavla Barboričeva. — Blag jima spomin!

* **Smrtna kosa.** V Gorici je umrla v visoki starosti 76 let gospa Ana Kavčičeva iz znane narodne rodbine. Pokojnica je bila v narodnih krogih splošno priljubljena in spoštovana. Blag ji spomin!

* **Strašen mraz.** Ze dolgo vrsto let ni bilo v decembru takega mraza, kakor ga imamo letos. Toda še hujski mraz, kakor pri nas v Sloveniji, je v drugih krajih naše države. V Ljubljani je toplomer kazal v ponedeljek 18 stopinj Celzija, v Hercegovini in Srbiji ponekod celo okrog 30 stopinj pod ničlo. V Mostaru so zmrznili vsi studenci. Prav tako celo v nekaterih krajih Italije. V Parmi v gornji Italiji je 1 m visok sneg. Sneg je zapadel celo v Južni Italiji, kjer je to izreden pojav. O hudem mrazu poročajo tudi iz Avstrije, Madžarske, Nemčije, Rumunije, Francije, Anglije in drugod. V torek je imela Jugoslavija od vseh evropskih držav najmrzlejši dan. V Kragujevcu v Srbiji je kazal tega dne toplomer 24 stopinj Celzija pod ničlo, v Beogradu 20 stopinj, v Zagrebu samo 9 in v Ljubljani 15 stopinj Celzija pod ničlo, dočim je bilo v Frankfurtu (Nemčija), v Pragi (Češkoslovaška), in v Bukarešti (Rumunija) 14 in v Budimpešti 11 stopinj Celzija pod ničlo. V Londonu in Parizu je mraz v torek že popustil in je kazal toplomer nad ničlo.

* **Mostar brez vode,** ker so vsi studenci zmrznili. Od 6. t. m. je glavno mesto Hercegovine Mostar brez vode, ker so zaradi velikega mraza zmrznili vsi studenci. Poskusi, da bi stajali led v ceveh z vrelo vodo in ognjem, so se ponesrežili. Ljudje so navezani le na vodo iz reki. Istega dne je divjal v mestu tudi strašen orkan, ki je napravil veliko opustošenja. Skoro na vseh hišah so popokale šipe, v okolici pa je vihar odnesel tudi celo vrsto streh.

* **Neurja v Južni Srbiji.** Med Strugo in Debrmom v Južni Srbiji so veliki viharji in poplave uničili

sedem mostov. Ceste Gostivar-Struga, Tet vo-Kičevo, Štip-Kočane je zamedel sneg in imajo čete in orožniki mnogo dela, da vsaj za silo vzdržujejo zveze med posameznimi kraji.

* **Trboveljske novice.** Ob priliki praznovanja 1. decembra kot državnega praznika je uprizorilo Sokolsko gledališče Cankarjevo dramo «Kralj na Betajnovi». Pred predstavo je razjasnil pomen narodnega praznika v navdušenih besedah gosp. Omerzu. — Proračun trboveljske občine za leto 1926. se je zmanjšal za dva milijona dinarjev. — Gostovanje celjskega gledališča v Trbovljah z Molierjevo komedijo «Prevarani soprogi» se ni vršilo 8. t. m., kakor je bilo napovedano, zaradi tehničnih ovir. — Ljudska visoka šola prične v nedeljo 13. t. m. z drugim ciklom predavanj, in sicer iz prirodoslovnega področja. Prevzel jih je g. profesor Dolžan. Naslov njegovega prvega predavanja se glasi: O postanku sveta. — Letos smo imeli izredno mnogo Miklavževih večerov. Najlepši je bil brezdvomno oni na trboveljski šoli, kjer so bili obdarovani vsi otroci deške in dekliške šole. — TPD je naklenila rudarski nadaljevalni šoli v Trbovljah podporo v znesku 5000 dinarjev. — Na službenem inspekcijskem potovanju po Sloveniji se je te dni mudil v tukajšnjem revirju komandant celokupne žandarmerije g. general Tomič. — Zaradi smrti gđe Ruske Frankovičeve, najstarejše šivilje v Trbovljah, ki je bila znana daleč naokrog kot narodna boriateljica, se je preločila odhodnica ge. Plavšakove, ki odhaja v pokoj, na ponedeljek 14. t. m. — V nedeljo 13. t. m. se bo vršila v Delavskem domu predstava «Samec», zajeta iz rudarskega življenja. Igro je spisal komaj 18letni mladenič Tone Sajovic, učenec rudarske nadaljevalne šole, ki dramo tudi režira.

* **Trije ruski dečki našli svojega očeta.** Te dni so prispeli v Beograd trije ruski dečki, da poiščejo svojega očeta, ki je še pred revolucijo v Rusiji pobegnil v našo državo. Otroci, katerih najstarejši šteje še 11 let, so se leta in leta potikali po svetu, dokler niso preko Rdečega križa zvedeli, kje se nahaja njihov oče, ki je v naši državi uslužben kot postajenačelnik.

* **Negoda.** V mariborsko bolnico so pripeljali iz Rač neko Jožefo Veberjevo, ki jo je napadel na dvorišču gostilne Lašič domači pes in ji strašno razmesaril roko.

* **Na skrivnostni način izginila.** Nedavno so našli železničarji v vlaku med Zagrebom in Čakovcem veliko potno košaro, dežnik in ženski plašč. Pozneje se je dognalo, da je to last Veronike Frankove, katere poselsko knjižico so našli v košari. Po zabeleži v knjižici je Frankova služila od 1. julija do 21. novembra pri Zori Karamatovi v Zemunu. Po izstopu iz službe se je odpeljala proti domu v Staro Novo vas, na poti pa je, pustivši vso prtljago v vagonu, na skrivnostni način izginila.

* **Požar.** V noči od 25. na 26. novembra je nastal v delavnici Antona Jugovica, sedlarja v Škofji Loki, požar, ki mu je vpepelil vse orodje, stroje in razno blago.

* **Nesreča na Zidanem mostu.** Te dni je pri cementarni na Zidanem mostu popravljaval električar Perdih s pomočnikom vod, ki pa je bil brez toka. Perdih je bil iz previdnosti izoliran. Naenkrat je nekdo iz nezadostne pazljivosti vključil v vod električni tok, ki je Perdiha hudo poškodoval. Pomočnika je struja samo vrgla na tla, ne da bi bil poškodovan.

* **Napad na orožnike z bombo.** Te dni je prišlo pri samostanu Jovanje pri Užicah do težke borbe med 10 orožniki ter razbojnikom Anišićem, na čigar glavo je razpisana premija 25.000 Din. Anišić je spomladi pobegnil iz kaznilnice v Lepoglavi ter od onega časa izvršil celo vrsto novih razbojstev. Ko so orožniki obkolili hišo njegovega tovariša, v kateri je bil tudi Anišić, se je iz hiše začelo streljanje na orožnike. Končno je Anišić proti orožnikom vrgel bombo, ki je enega orožnika ubila, dva pa težko ranila. Anišić je pobegnil, njegovi tovariši pa so bili aretirani.

* **Hiter tat.** Trgovec Franc Zevnik iz Dobropolja je v Ljubljani kupoval v tržnici pred glav-

nim kolodvorom cigarete ter v naglici pozabil pri odhodu listino z 2000 Din in važnimi dokumenti na oknu. Dasiravno se je takoj povrnil, ni našel več denarnice.

* **Pred gostilno ukraden vol.** Te dni je bil v Jurklostru posestniku Jazbecu od Sv. Lenarta ukraden vol, težak 740 kg. To se je zgodilo v času, ko je bil Jazbec v gostilni.

* **Čegav je konj?** Na dvorišče gostilničarke Jerice Putrihove na Dolenjski cesti v Ljubljani se je zatekel dne 2. t. m. popoldne siv konj. Putrihova je spravila konja v svoj hlev in prijavila zadevo policiji. Lastnik naj se zgleda na policiji, oziroma pri Putrihovi.

* **Zaradi uboja je bil pred mariborsko poroto obojen na dve leti težke ječe 31letni posestnik Anton Benko iz Precentincev.** Benko je namreč meseca septembra v prepiru zaradi meje udaril Frančiško Lipšovo z motiko po glavi in ji prihlolbanjo, da je nesrečnica umrla na otrpljenju možganov.

* **Stran z ubijalskim orožjem!** Iz Zetel pri Rogatcu nam pišejo: V tukajšnji občini Nadole je nedavno nasilen pretepač zaklal 18letnega fanta. Nesrečni mladenič je v par minutah izdihnil. Vsi ljudje so ogorčeni in se zgražajo nad današnjimi mladimi fanti, ki še vedno nosijo s seboj za pretep dolge nože in samokrese. Kdor pa je pošten in hoče dobiti orožni list za lov, mora imeti vse dokumente, preden mu oblastvo dovoli, da sme s flinto nad zajca. Enako težko se dobi dovoljenje za samokres za obrambo pred tatovi in tolovaji. Naj se že enkrat konča divjaštvo slovenskih fantov. Popivanje in pretepanje je naša največja sramota!

* **Vojaški begunec in tat.** Anton Cizelj, rodom iz Dedje vas pri Pišecah, opetovano predkaznovan, je pobegnil iz garnizijskega zapor v Mariboru ter odnesel konjcelno vojaško obleko in bodalo. Cizlja pa iščejo tudi zaradi različnih drugih tatvin.

* **«Katica» pravi gospodinja služkinji,** «danes imamo veliko perila. Da mi ne rabiš drugega mila kakor Gaze!a!»

PROSVETA

Palček, Potep, pravilna igra v treh dejanjih. Spisal A. Pajmè. — V založbi «Svete Vojske» v Ljubljani je izšla kot prvi zvezek nove serije protialkoholne knjižnice mladinska igra, ki bo vsem knjižnicam in otroškim odrom zelo dobrodošla. — Vsebinska: Ubogemu dečku je srce zahrepenelo po sreči, po kraljestvu palčkov. Po dolgem iskanju ga najde v globokem gozdu ter prosi palčke za sprejem. Ti ga pa nočejo sprejeti kar tako ter ga povprašujejo in preiskujejo, ali je za kraljestvo palčkov res sposoben. Največja ovira je pa preiskava zdravnika palčkov, ki ugotovi «sumljivo utripanje srca», «bakren nos» — posledica uživanja alkohola, ter črne zob zaradi kajenja. Ker pa deček obljubi, da bo v bodoče vse to opustil, ga sprejmejo medse in mu dajo ime Potep. Ta dogodek skupno s kraljevsko proslavo slovesno praznujejo. Carodej, ki je nameraval pri pojedini med vodo in mleko pomešati tudi alkohol, dobi zaslužen plačilo in pride v dosmrtno ječo. «Zlatoper, naš kralj, naj živi! Kralju alkoholu pa smrt! Smrt, smrt!» odmeva od vseh strani. — Igra je zelo posrečena; kjer so se igrali, so dosegli prav lepe uspehe in je ne morejo prehovati. V resnici, igra je tako otroško preprosta, pa vendar tako neprislusno vzgojna, da tudi na odraslega človeka ne more ostati brez vpliva. Igro toplo priporočamo vsem društvom, posebno mladinskim knjižnicam in odrom. Stane 5 Din ter se naroča pri «Sveti Vojski», Ljubljana, Poljanski nasip št. 10.

Razvoj človeka.

Katehet: «Vsi izhajamo od Adama in Eve.»

Učenec: «Gospod katehet, moj oče pravi, da izhajamo iz opice.»

Katehet: «Za razmere v vaši družini te nisem vprašal.»

DENAR

je od nekega časa postal redek. Vedno težje postaja pridobivati si ga. Ali življenje primorava vsakega na borbo za obstanek in kdor hoče v tej borbi zmagati, mora biti zdrav, svež in uporen. Zatorej uporabljamo pri utrujenosti, onemoglosti,

nervozni in valed tega provzročene nespanju Fellerjev blagodišeči «Elsafluid», ki osvežuje, krepi mišice in živce, lajša bolečine. Kot nam vedno iznova potrjujejo, Fellerjev Elsafluid tudi pri močnih revmatičnih bolečinah izvrstno deluje. Dober kosmetikum. Močnejši, štedljivejši in boljsega delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnatih

ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 velikih specialnih steklenic za 250 Din, že obenem z zabojem in poštino razpošilja po povzetju ali proti vnaprejšnjemu denarju lekarnar Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Posamezne steklenice Elsafluida po 10 dinarjev v lekarnah in sorodnih trgovinah.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Poslušen zajec.

Prvi lovec (pomeri na zajca): «Zajček, zdaj pa kar hitro napravi svojo oporoko.»

Drugi lovec: «Vidiš ga, že teče k notarju...»

S špiritistične seje.

V ozadju sobe, kjer so baš zbrani pri špiritiziranju, se pojavijo nekam nejasno črte poklicanega duha. S tresočim glasom vpraša vdova: «Ali si ti, Avgust?»

«Da, jaz sem,» se je oglasil duh.

Vdova: «Ali si srečen, Avgust?»

Duh: «Da, prav srečen.»

Vdova: «Si srečnejši, kakor si bil takrat, ko si živel z menoj?»

Duh: «No, to se razume.»

Vdova: «Kje pa si, Avgust?»

Duh: «V peklu...»

Zid in prisega.

Mojzes: «Gospod sodnik, posodil sem Abrahamu lonec, a on mi ga je zdrobil. Zato zahtevam od njega odškodnino.»

Abraham: «Gospod sodnik, saj ni nič res. Prvič mi sploh ni posodil lonca, drugič je bil lonec že počen in tretjič pa je bil lonec cel, ko sem mu ga vrnil. Na te tri točke lahko prisežem.»

Prijel jo je za besedo.

Gospodična: «Kaj vas ni sram, da beračite? Tak močan človek ste. Zakaj ne polščete kakega dela? Marsikdo bi vas vzela...»

Berač: «Naj me pa oni vzamejo, gospodična!»

Glavni vzrok.

«Zelo mi je žal, gospod zdravnik, ali jaz ne morem postati vaša soproga.»

«Ne? To je smola, jaz pa sem pravkar odkritega bacila nazval z vašim imenom.»

Jerdec po božji milosti.

V času, ko ni drugega razvedrila, je jahanje v resnici najboljše zabava. Človek hoče na levo, pa pride na desno. Komaj si misli, da sedi na varnem, že leži na tleh. Res, nekaj imenitnega.

Avtomobil in konj.

Potovati na konju je vsekakor boljše kakor z avtomobilom. S konja kvečjemu lahko zletiš dol, dočim zletiš iz avtomobila najprej gor in potem šele dol.

Setrpin.

Baron: «Komaj sem se oženil jaz, pa se hočete še vi. Kakšni vzroki vas vodijo k temu, Jaka?»

Služabnik Jaka: «Tudi dolgovi, gospod baron.»

Stara riba.

Gost: «Škoda, da nisem posetil Vaše gostilno že pred enim tednom.»

Natakar: «Zakaj?»

Gost: «Ker bi takrat bila tale riba še sveža...»

Različni vzroki za enako dejanje.

Dobrovoljec Jaka: «Zakaj si se ti prijavil na fronto?»

Dobrovoljec Matija: «Nimam žene in ljubim vojno. No, zakaj pa ti?»

Dobrovoljec Jaka: «Jaz pa zato, ker imam ženo in ljubim mir.»

Brez okusa.

Zmagoslav: «Dragi prijatelj, tebi pa manjka vsak okus.»

Zvezdoslav: «To so mi rekli že ob moji poroki.»

ČAJNA ROČKA modra
Čaj za dame
milo, čisto, ne razbarvaobleke,
delačkovarstva
Ruska čajna mešanica
posebno primerna za pripravo
sami od sebe
ker tudi pri dolgem čakanju
ne postane grenka.

Mnogi ne vedo, da je glavni vzrok mnogih trpljenj in bolezni slabo negovano in zato občutljivo telo. Ni domišljavost, temveč le izpolnjenje prirodnega zakona, če negujemo polt in lase. Za racionalno nego telesa slišimo vedno spet hvaliti: Fellerjevo pravo kavkaška Elsa pomado za obraz in kožo, Fellerjevo močno Elsa po-

mado za lase, Elsa milo zdravja in lepote, ki ne zahvaljuje svoje pristaše samo prijetnim vonjem, temveč tudi koristnim sestavinam, ki oplemenjujejo kožo. Elsa milo se dobi 5 vrst: Elsa lilijins mlečno, glicerinsko, boraksovo, katransko ter milo za britje. Za poizkušnjo se moreta naročiti 2 lončka pomade za 38 Din; 5 mil za 52 Din, že z zavojnino in poštino pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

MALI OGLASI

Prodaj

tri lepe plemenske junice, dveletne, že breje, simondolske pasme; acetilensko pripravo, tri vrste, za gostilno primerne. — Hotel Kramar v Logatcu.

Po zelo znižanih dnevni cenah

si lahko nabavite raznovrstno manufakturno blago za ženske in moške obleke ter k temu spadajoče potrebščine, nadalje vseh vrst galanterijo kakor tudi specialno blago in železnino pri

R. Rutnerja nasledek na Vrhniki.

V zalogi imam vse potrebščine za šivilje in krojače, katerim dajem poseben popust. — Po-trežba točna in solidna.

„JULLIENOV“ čistilo za hitro in uspešno čiščenje vina.

Uporabljajte to sredstvo vestno in ob vsaki potrebi, ker kalno ali nečisto vino nima prave cene ter ga vsakdo zavrže! Uporaba je enostavna. Pro-rodajalc, zahtevajte specialne ponudbe!

Glavna zaloga: Drogerija „Sanitas“, Celje in Ljubljana.

!! Poravnajte naročnino !!

ČREVA

vaskovrstna, po najugodnejši cen, kakor vsako leto vedno v zalogi. Kupim tudi surovi in stopljeni loj in ga plačam po najvišji davčni ceni.

JOS. BERGMAN, Ljubljana, Poljanska cesta 85.

J. STJEPUŠIN SISAK

priporoča 9
boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila
Odlikovan na pariški izložbi
Centki franko

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje

najugodnejše.

Vezane vloge obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poročstvu osebnih, trgovskih in obrtnih, posebnih kratkoročnih kreditov.

Motna vina čistiti in trpka ter prekisla omiliti je zelo enostavno!

Na zalogi imamo specialno francosko želatino „LAINE“ tvrdke Clermont & Quignard, Pariz. K vsaki pošiljki pridenemo točno navodilo. Zahtevajte cene!

Glavna zaloga: Drogerija „Sanitas“, Celje in Ljubljana.